

Streszczenie pracy doktorskiej Aleksandra Strojnego – „Przewodniki turystyczne po Lwowie,
od najstarszych do 1991 roku. Kultury pamięci”.

Praca doktorska napisana pod kierunkiem prof. dra hab. Andrzeja Chwalby

data przygotowania streszczenia: 20.03.2019

Rozprawa podejmuje problematykę przewodników turystycznych po Lwowie, wydanych do 1991 roku. Celem rozprawy jest analiza zawartości korpusu przewodników, prześledzenie rozwoju gatunku oraz ukazanie sposobu w jaki sposób mogły kształtować one pamięć o historii miasta wśród swoich czytelników. Uwzględniając wskazany powyżej cel badań, sformułowane zostało główne pytanie badawcze: o sposoby obecności historii w przewodnikach turystycznych po Lwowie? Nie zrezygnowano jednak także z innych problemów: Gdzie należy szukać początków turystycznego opisanie Lwowa? Jak kształtował się proces ewolucji gatunku? Jaki wpływ na przewodniki lwowskie miał zmieniające się realia historyczne? Kim byli autorzy przewodników? W celu poznania odpowiedzi na powyższe pytania sięgnięto do dorobku badań nad pamięcią zbiorową i wykorzystano pojęcie nośnika pamięci (za jaki uznano przewodnik turystyczny) oraz kultur pamięci (zgodną z definicją Ch. Cornelißena).

Praca składa się z dwu części: wstępno-teoretycznej oraz zasadniczej, omawiającej przewodniki w ujęciu chronologicznym. Całość uzupełnia zakończenie, bibliografia i wykaz tabel. Część pierwsza, złożona z siedmiu rozdziałów wyjaśnia i porządkuje podstawowe kwestie terminologiczne. Przedmiot rozważań obejmuje refleksję nad definicją i typologią przewodników, genezą gatunku, jego dziejami oraz miejscem w badaniach historycznych oraz mnemologicznych. Druga część podzielona na siedem rozdział zawiera analizę charakterystyki zawartości przewodników. Pierwszy i drugi rozdział tej części opisuje początki opisu miasta od XVI wieku począwszy. Kolejne pięć rozdziałów pokazuje proces dochodzenia do w pełni ukształtowanego nowoczesnego przewodnika turystycznego wraz z przemianami wynikającymi z biegu dziejów (osobno omówiono okres galicyjski, czasy I wojny światowej, okres międzywojenny, II wojnę światową oraz okres istnienia USRS). Realizacja głównego celu pracy została przeprowadzona w oparciu o wyselekcjonowany korpus ponad stu przewodników opisujących Lwów, uzupełniony o inne źródła drukowane i rękopiśmienne. Uzyskano w ten sposób obraz kształtowania się pamięci o przeszłości Lwowa, pojawienia się konfliktów pamięci oraz prób jej zniszczenia w epoce totalitaryzmów (1939-1991).